ئوستراليا: ڕیپۆرتاژی بەڕێوەچوونی کۆڕی ڕێزلێنان لە ڕۆژنامەنووس سەردەشت عوسمان

لە بەرواری شەوی **5/6/2010** لە شاری ملبۆرن لە ئوستراليا کۆڕێکی ڕێزلێنان بەرێوەچوو لە لايەن ليژنەی سەرپەرشتیاری کۆری ریزلێنانەوە بۆ شەهیدی قەلەم سەردەشت عوسمان. کە بۆ ماوەی دوو سەعات درێژەی هەبوو. برگە و بەرنامەی کۆڕەکە بەم شێوەیەی خوارەوە بوو:

سەرەتای کۆرەکە، دەقیقەیەک وەستان بوو بۆ مەرگی خەباتکاری ئازادی (سەردەشت عوسمان) و تەواوی ریبوارانی ریگای ئازادی مرۆڤایەتی. دواتر خوێندنەوەی وتاری لیژنەی سەرپەرشتیاری کۆڕەکە لە لایەن ئازاد ئارمانەوە. ئەمەی خوارەوەش چەند برگەیەکەیەکە لە وتارەکە (ئەمڕۆ مانگێک تێدەپەرێت بە سەر مەرگی سەردەشت عوسمان تاوەکو ئێستا بکوژانی ئەم تاوانە ئاشکرا نەبوونەو حکومەتی هەرێمی کوردستان وەڵامێکی دڵخۆشکەری بە خەڵکی کوردستان و خێزان و دۆست و هاورێکانی سەردەشت نەداوەتەوە. کە ئەمەش بۆ خۆی جێگای نیگەرانی زیاترەو دەبێت دەنگی نارەزایەتی یەکانمان هەم فراوان ترو هەم بەرزتر کەینەوە تاوەکو بکوژان و تیرۆریستان ئاشکرا دەبن و دەدرێن بە دادگایەکی ئاشکرا. بۆ ئەوەی جارێکی تر نەتوانن تاوانی ئاوا دژ بە هاولاتیانی کوردستان ئەنجام بدەن). هەروەها ئەمەش بەشێکی تری وتارەکەیە کە دەچێتە سۆراغی ئەوەی بۆچی و لەبەر چی سەردەشت عوسمان بە تایبەتی و رۆژنامەنووسان بە گشتی کەوتوونەتە بەر هێرش و پەلاماردان و تیرۆرکردن، لە ژێر سێبەری دەسەلاتی حکومەتی هەرێمی کوردستاندا (تاوانی سەردەشت عوسمان چی بوو؟ سەردەشت بۆچی تیرۆکرا؟ سەردەشت لاویکی تەمەن ٢٣ ساڵان بووە و خوێندکار بوو لە زانکۆی سەلاحەدین لەکۆلیژی ئاداب. هەروەها لەهەمان کاتدا رۆژنامەنووس و هەڵسوراوێکی چالاکی کۆمەڵگای مەدەنی بووەوە. لە تەواوی کارو چالاکی و نووسراوەکانی دا تێکۆشاوە بۆ بەدیهێنانی کۆمەلگایەک کە ئازادی و یەکسانی و دادپەروەری تیایدا دەسەلات دار و سەروەر بێت. لە هەمان کاتیشدا دژی دەسەلاتی باوکسالاری و دیکتاتۆری و دەسەڵاتی چینایەتی بووە. بە قەلەمەکەی و بە کردەوە، دواتیش بە خوێنی سووری نیشانی دا و سەلماندی کە راستگۆیە لە گەل ئەوانەی کە دەینووسێت و بە قسە لەکۆر و کۆبوونەوەکان دەیگوت.

ئەم کار و چالاکی یانەی رۆژنامەنوسان بە گشتی ئەنجامی دەدەن، هیچیان کارێک نی یە پێچەوانە و پێشێلی مافی هاولاتییان بێت یاخود پێچەوانە و دژ بە مافی مرۆڤ بێت. بەڵکو ئەمانە ، بەشێکە لە مافە سەرەتای یەکانی مرۆڤ لە سەرتاسەری جیهاندا. هیچ هێز و لایەن و دەسەڵاتێک ناتوانێ سنوور بۆ ئازادی بیرورا دابنێت. سنوور دانان بۆ ئازادی خۆی لە خۆی دا پێشێلکردنی ئازادی یە مەدەنی یەکانە. ئازادی قسە کردن و ئازادی رادەربرین قەیدو شەرتی نی یە. لە مێژوودا مافی ئازادی رادەربرین، ئەکێک بووە لە داخوازی یەکانی شۆرشی فەرەنسا و دواتریش لە سالّی **1948** دا ئەم مافە جێگیر بووە وەکو یەکێک لە بەندەکانی جارنامەی جیهانی مافی مرۆڤ لە نەتەوە یەکگرتووەکاندا چەسپاوە).

برگەیەکی تر بەرنامەکە باسێکی دکتۆر ناسر هاواری بوو لەسەر هەندێک لە نووسینەکانی سەردەشت عوسمان. ئەمە باسێکی کورت و پوخت بوو لە سەر زۆر لایەنی نووسینەکانی سەردەشت زۆر بە وردی شیکاری لایەنە شاراوەکانی نووسینەکەی گرتبووە ئەستۆ. هەروەها ئەم باسە توانی ئاشنایەتی یەکی باش بدات بە ئامادەبووانی کۆرەکە کە زۆر لە نزیکەوە ئاگاداری نووسینەکانی سەردەشت عوسمان نەبوون. هەروەها باسێکی تری کۆرەکە پەیامی خێزانی (بەکر عوسمان) برای سەردەشت عوسمان بوو بۆ مەراسیمەکە لە لایەن دلاوەر مونزیرە وە خوێندرایەوە. ناردنی پەیامی خێزانی سەردەشت عوسمان جێگای ریزو سوپاسی تەواوی ئامادەبووان بوو و زۆر خۆشحال بوون لە زمانی ئەوانەوە چەند راستی یەکی یان بۆ روون کرابۆوە. وەکو لە بەشێک لە پەیامەکەیان دا هاتووە (ئێمە پێمانوایە کە پرۆسەی لێکۆڵینەوە لەو رووداوە

ناکرێ بە نهێنی و لەپشتگا دەرگا داخراوەکانەوە بێت. نەک هەر ئێمە وەکو خێزانی سەردەشت، خەڵکی کوردستانیش دەیانەوێ بزانن کە هەنگاوەکانی ئەو پرۆسەیە چۆن دەچێتە پێشەوە. دەمانەوێ بێلایەنی و سەربەخۆیی پرۆسەی لێکۆڵینەوەکە دەستەبەرو زامن بکرێ. هەموو کەسێک دەزانێ کە هێشتا دەزگای لێکۆڵینەوە و سیستەمی دادوەری لە کوردستان بێلایەن و سەربەخۆ نیە لە دەسەڵات و لەژێر کاریگەری سیاسیدایە، بۆیە ناکرێ لە رووداوێکی لەچەشنی تیرۆری سەردەشتدا ئەو دەزگایانە لێکۆڵینەوەو دادگایی ئەنجامبدەن. پێویست بەوەدەکات کە دەزگای بێلایەن و لەژێر چاودێری لایەنی نێوودەوڵەتیدا بەوکارە هەڵسێت. وەکو ئاگاداریشن هەم نوێنەری ئەمنستی ئینتەرناسیۆنال و هەم نوێنەری نەتەوە یەکگرتوەکان لە عێراق ئامادەیی خۆیان نیشانداوە کە وەکو چاودێر لەو پرۆسەیەدا بەشداربن. ئەگەر دەسەلاتی کوردستان و حکومەتی هەرێم دەیانەوێ کە دڵی ئێمە وەکو کەسوکاری سەردەشت رازیبکەن و خەڵکی کوردستانیش دڵنیابکەنەوە لە پاکی و بێگەردیی پرۆسەی لێکۆڵینەوەکە ئەوا پێویست دەکات پێسوازی لەو دوو دەزگا نێودەوڵەتیە بکەن. بەشداری نوێنەری بنەماڵەی ئێمە وەکو چاودێر لەو پرۆسەیەدا بەستراوەتەوە بە ئامادەبونی چاودێری نێودەوڵەتیەوە لە سەرجەم پرۆسەی لێکۆڵینەوەو دادگاییکردنەکەدا).

بەشی کۆتایی کۆڕەکە سەرەتا خوێندنەوەی هۆنراوەک لە لایەن جەمال غەمبار دواتریش پێش کەش کردنی باسێکی یاسایی بوو لە سەر ئازادی رادەربرین و کۆمەڵگای مەدەنی. نووسەر سەرەتا باسێکی یاسایی و زۆر ئەکادیمی پێشکەش کرد لە سەر ئازادی بیرو را، تەواوی ئازادی یەکانی تر لە روانگەی و یاسا پەسندکراوەکانی نیودەولەتی لە چەشنی جارنامەی مافە جیهانی یەکان سەر بە نەتەوە یەکگرتووەکان. دواتریش لایەنەکانی دەستووری لێکدایەوە و پەنجەی خستە سەر چەندین لایەنی دەستووری عێراق دەستووری هەرێمی کوردستان. ئینجا باسەکەی درێژە پێدا لە سەر کەیسی تیرۆری سەردەشت عوسمان. کە چۆن بتوانین ئەم بزووتنەوە جەماوەری یە و خێزانی سەردەشت عوسمان لە رێگای یاسایی یەوە بەرەنگاری ئەم کارە تیرۆریستی یە ببنەوە و تیرۆرستان ئاشکرا بکرێن و بدرێن بە دادگا.

لە بە شێکی تر باسەکەی دا جەمال غەمبار گرنگی دان بوو بە رێکخراوەکانی کۆمەڵگای مەدەنی. سەرەتای دروست بوونی رێکخراوەکانی کۆمەڵگای مەدەنی بردەوە بۆ سەرهەلدانی بزووتنەوەی شورایی لە ساڵی **1991** و دواتریش ئیشارەت دان بە جەندین رێکخراو و گروپی جیاواز لە چەندین کار و چالاکی جیاوازدا لە هەژدە ساڵی رابردوودا لەوانە ئیشارەت دان بە چالاکی یەکانی مافناسان و ژنان و رۆژنامەکانی وەکو هاولاتی و ئاوێنە و هتد. هەروەها گرنگی میدیای و راگەیاندی سەربەخۆ بەشێکی تر بوو لە درێژەی باسەکاندا. دوای تەواو بوونی باسەکە ئامادەبووانی کۆڕەکە بە چەندین پرسیار و سەرنج باسەکەیان دەولەمەند تر کرد لە سەر کار چالاکی یەکانی کۆمەلگای مەدەنی لەکوردستان.

<u>ئەمانەش بەشێک لە وێنەکانی کۆڕی رێزلێنانەکەیە:</u>

NIKE